

Handhaven bij dierenwelzijnsovertredingen De mogelijkheden van de NVWA

De NVWA houdt onder andere toezicht op het welzijn bij bedrijfsmatige houders van dieren. Hiervoor worden bedrijven bezocht door inspecteurs van de NVWA. Dit kan zowel aselekt (willekeurig) als select (risico gebaseerd) gebeuren. Voor de handhaving geeft de wet de NVWA verschillende soorten strafrechtelijke en bestuursrechtelijke mogelijkheden. Deze worden hier toegelicht.

De NVWA werkt met het interventiebeleid voor de handhaving op dierenwelzijn. Het interventiebeleid van de NVWA is terug te vinden op [onze website](#). Hierin staat omschreven hoe de inspecteur moet handelen bij het aantreffen van een overtreding. De inspecteurs werken voornamelijk via bestuursrecht, maar er is ook de mogelijkheid tot het toepassen van strafrecht.

De NVWA inspecteur is toezichthouder, daarnaast is een groot gedeelte van de inspecteurs ook buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). De welzijnsinspecties bij bedrijfsmatige houders van dieren als varkens, runderen, pluimvee, paarden en honden zijn gericht op de naleving van de voorschriften gesteld in de Wet dieren, het Besluit en de Regeling houders van dieren, het Besluit en de Regeling diergeneeskundigen en verschillende EU richtlijnen en verordeningen. De bevoegdheden van de NVWA staan onder andere gesteld in de Wet op de Economische delicten, het Wetboek van Strafvordering, de Algemene wet bestuursrecht en de Wet dieren.

Strafrecht

- Ambtelijk verslag in een Proces-verbaal;
- Het Openbaar Ministerie (OM) neemt de zaak in behandeling;
- Langdurig traject;
- Geen (snelle) mogelijkheden tot opleggen van herstelmaatregelen;
- Dierenmishandelingszaken kunnen alleen via Strafrecht;
- De Officier van Justitie (OvJ) kan een schikkingsvoorstel doen, dit is een geldelijke boete;
- De OvJ kan de zaak voor de rechter laten komen;
- De OvJ kan beslissen tot in beslag name van de dieren;
- Alleen de rechter kan een houdverbod opleggen.

Bestuursrecht

- Ambtelijk verslag in een Rapport van bevindingen;
- Werkt snel en geeft de inspecteur veel opties om mee te werken;
- De NVWA kan dit zelf afhandelen;
- De NVWA kan een bestuurlijke boete opleggen;

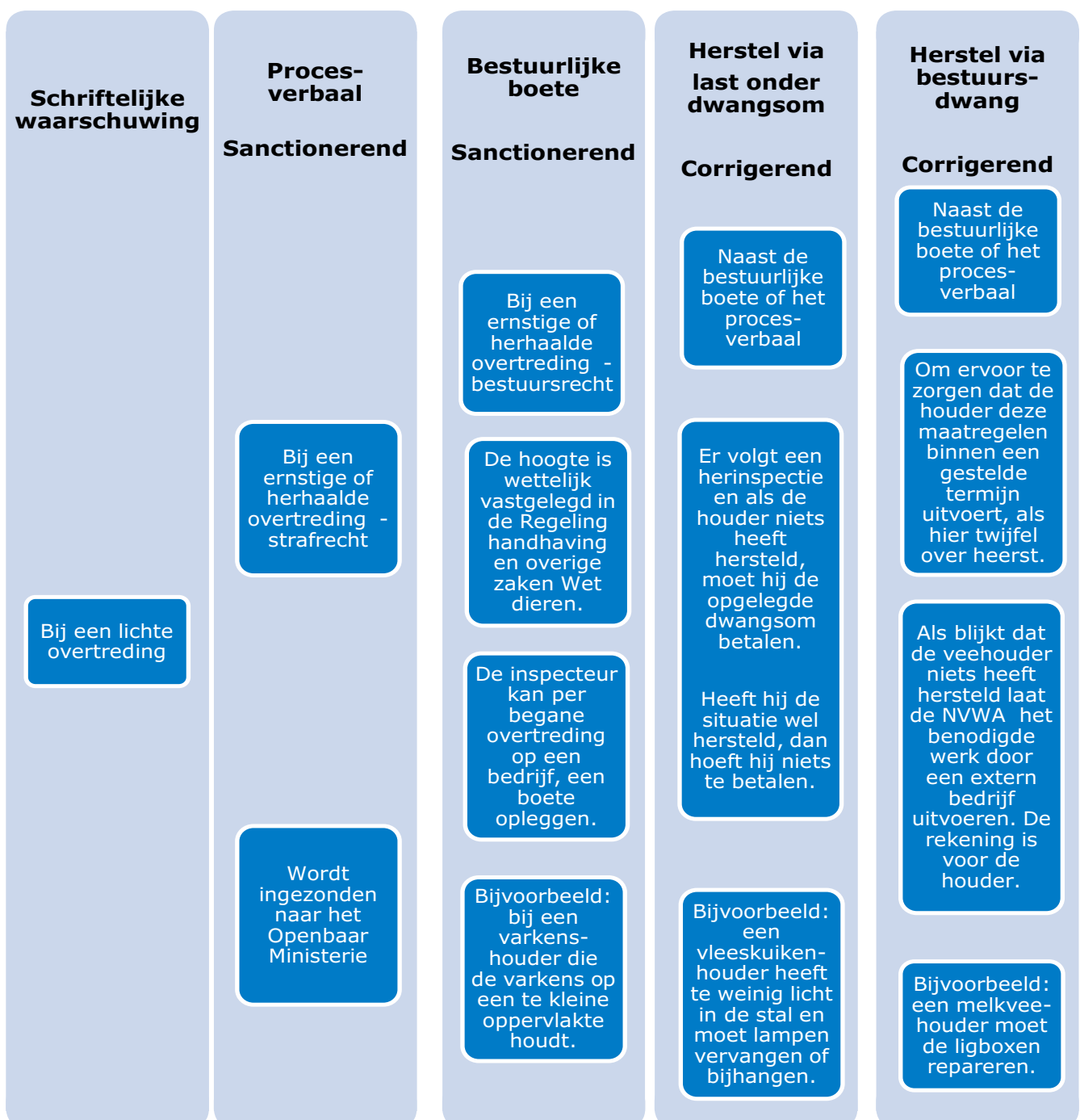
- De NVWA kan herstelmaatregelen opleggen;
- De NVWA kan bestuursdwang opleggen;
- De NVWA kan overgaan tot het meevoeren (in bewaring nemen) van dieren;
- De NVWA kan geen houdverbod opleggen.

Bij het vaststellen van een overtreding kan de inspecteur van de NVWA, aan de hand van het vastgestelde interventiebeleid gebruik maken van verschillende opties: een schriftelijke waarschuwing, proces-verbaal of bestuurlijke boete, afhankelijk van de ernst van de situatie. Daarnaast is er de optie om ook specifieke herstelmaatregelen op te leggen. Dit heet een corrigerende maatregel. Welke maatregel dat wordt, is afhankelijk van de feiten en de omstandigheden.

Afwijkingen interventiebeleid

De NVWA kijkt regelmatig naar de werking van het interventiebeleid. In sommige gevallen is afwijken hiervan mogelijk. Ook bij dierenwelzijn komt dit voor. Zo blijkt dat de zogenoemde aandachtsbedrijven in de afgelopen jaren corrigerende maatregelen kregen, waarbij het belang van het dier voorop stond. Het accent lag in sommige gevallen minder op bestraffende sancties. Inmiddels worden nu in een vroeg stadium naast corrigerende maatregelen ook bestraffende maatregelen opgelegd.

Ook wordt in een dossier een sterkere onderbouwing vastgelegd waardoor het OM bij de rechter het opleggen van een houdverbod kan eisen. In een klein aantal gevallen is er geen herinspectie geweest om te kijken of de situatie voor de dieren hersteld is. Bijvoorbeeld omdat dit meteen bij de inspectie al verbeterd was. De NVWA bekijkt wat de redenen zijn voor geen herinspectie en of hierop nog een aanscherping van het interventiebeleid moet plaatsvinden.

Bij alle vastgestelde overtredingen kan na een passende termijn een herinspectie worden ingesteld om vast te stellen of de situatie is hersteld. De herinspectie kan bij bepaalde onderwerpen tot retributie leiden: een rekening voor het uitvoeren van de herinspectie.

Meer ingrijpende maatregelen

De NVWA inspecteur kan ook, bij extremere gevallen gebruik maken van een aantal meer ingrijpende maatregelen.

Spoedbestuursdwang

Als er een ernstig gevaar is voor het welzijn en de gezondheid van dieren, bestaat de mogelijkheid om onmiddellijk in te grijpen om de betrokken dieren te beschermen. Dit gebeurt als herstel van de situatie niet of niet snel genoeg mogelijk is. Dit kan met spoedbestuursdwang. Dit houdt in dat direct bestuursdwang wordt toegepast zónder dat de houder een termijn wordt gesteld om de overtreding op te heffen. De inspecteur schakelt, op kosten van de houder, onmiddellijk hulp in. Soms krijgt de houder eerst nog een paar uur de tijd om zelf iets te ondernemen.

Dieren meenemen

Soms is de inspecteur van mening dat het in bewaring nemen van dieren ('meevoeren en opslaan' is de juridische term) de enige oplossing is. Het welzijn en/of de gezondheid van de dieren is in het gedrang en het is niet mogelijk de overtreding te beëindigen op de locatie. De dieren gaan dan naar een opslaghouder die ze de juiste verzorging geeft en die waar nodig de dierenarts inschakelt. Als de houder deze dieren terug wil, kan dit alleen als hij kan aantonen dat de situatie op zijn bedrijf is hersteld en na betaling van de rekening van de opslaghouder. In 2017 zijn bij 18 zaken dieren in bewaring genomen.

Foto: NVWA

Houdverbod

Een veel gestelde vraag is 'Waarom legt de NVWA geen houdverbod op?' Een houdverbod is een zeer zware maatregel. De wetgeving is hierin leidend en geeft grenzen aan; er zijn voor de NVWA op dit moment geen mogelijkheden om tot een houdverbod over te gaan via bestuursrecht.

De NVWA heeft zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk diverse handhavingsmogelijkheden die de zij wel kan inzetten. Per geval bekijken de inspecteurs wat, binnen de wettelijke kaders, het meest effectief is en wat proportioneel is.

Bij zaken die via het strafrecht lopen kan de Officier van Justitie een houdverbod als strafeis stellen bij de rechtbank. Strafrecht kan een langdurig proces zijn. Tot er een uitspraak van een rechter is kan de OvJ ook via een voorlopige maatregel een veehouder verbieden om dieren te houden. Deze maatregel is maximaal zes maanden geldig.

Gevolgen landbouwsubsidie

Het niet naleven van de dierenwelzijnswetgeving kan naast een schriftelijke waarschuwing, proces-verbaal of boeterapport, ook leiden tot korting op de door het bedrijf te ontvangen landbouwsubsidies. Een voorbeeld hiervan is de Regeling Agrarisch natuurbeheer (SNL).